

MAGNA CHARTA UNIVERSITATUM

(Вялікая Універсітэцкая Хартыя)

ПРЭАМБУЛА

Ніжэйпадпісаныя рэктары еўрапейскіх універсітэтаў, якія сабраліся ў Балоньі з нагоды Дзевятага Стагоддзя старэйшага з іх, за чатыры гады да канчатковага ліквідавання межаў паміж краінамі Еўрапейскай супольнасці, маючы на ўвазе перспектыву пашырэння супрацоўніцтва паміж усімі еўрапейскімі народамі, перакананыя ў тым, што народы і дзяржавы павінны сёння як ніколі раней усвядоміць ролю, якую будуць адыграваць універсітэты ў грамадстве, што змяняецца і адкрываецца для большага міжнароднага супрацоўніцтва, лічаць:

1. што будучае чалавецтва на мяжы трэцяга тысячагоддзя ў значнай ступені залежыць ад культурнага і навукова-тэхнічнага развіцця; яно забяспечваецца ў цэнтрах культуры, ведаў, даследаванняў, якімі выступаюць сапраўдныя універсітэты;
2. што задача універсітэтаў па распаўсюджванні ведаў сярод маладых пакаленняў сёння азначае, што яны абавязаны служыць грамадству ў цэлым; і што культурная, сацыяльная і эканамічная будучыня грамадства патрабуе, у прыватнасці, значных інвестыцый у сферу працяглай адукацыі;
3. што універсітэты павінны забяспечыць будучым пакаленням адукацыю і падрыхтоўку, што дапамагала б ім, і праз іх іншым, паважаць вялікую гармонію навакольнага асяроддзя і самога жыцця;

Ніжэйпадпісаныя рэктары еўрапейскіх універсітэтаў абвешчаюць перад усімі дзяржавамі і народамі асноўныя прынцыпы, якімі ад гэтага часу і надалей павінны кіравацца універсітэты.

АСНОЎНЫЯ ПРЫНЦЫПЫ

1. Універсітэт – гэта самастойная ўстанова, якая з’яўляецца сэрцам любога грамадства, незалежна ад яго арганізацыі з улікам геаграфічнай і гістарычнай спадчыны; ён стварае, вывучае,

асэнсоўвае і распаўсюджвае культуру шляхам даследавання і выкладання.

Каб адпавядаць патрабаванням сучаснага свету, яго даследчая і выкладчыцкая дзейнасць павінна мець маральную і навуковую незалежнасць ад палітычнай і эканамічнай улады.

2. Даследчая і выкладчыцкая дзейнасць ва універсітэтах маюць быць неадасобленымі з тым, каб навучанне знаходзілася на ўзроўні, што адпавядае новым неабходнасцям, патрабаванням грамадства і прагрэсу навуковых ведаў.
3. Свабода выкладання і даследавання з'яўляецца асноўным прынцыпам жыцця універсітэтаў, таму ўрады і універсітэты павінны ў межах сваёй кампетэнцыі забяспечыць выкананне гэтага фундаментальнага патрабавання. Не прымаючы нецярпімасць і будучы пастаянна адкрытым да даялогу, універсітэт становіцца ідэальным месцам сустрэч паміж выкладчыкамі, якія здольныя перадаваць веды і валодаюць сродкамі іх паглыблення праз даследаванні і пошук новага, і студэнтамі, што маюць права, здольнасці і жаданне ўзбагаціць сябе гэтымі ведамі.
4. Універсітэт захоўвае традыцыі еўрапейскага гуманізму; ён пастаянна імкнецца да дасягненняў універсальных ведаў; універсітэт у выкананні сваіх функцый пераадольвае палітычныя і геаграфічныя граніцы і зацвярджае жыццёвую неабходнасць узаемаразумення і ўзаемадзеяння розных культур.

СПОСАБЫ

Дасягненне гэтых мэтаў пры выкананні такіх прынцыпаў патрабуе наяўнасці эфектыўных *сродкаў*, якія б адпавядалі сучасным умовам.

1. Для забеспячэння свабоды даследаванняў і выкладання ўсім членам універсітэцкай супольнасці павінны быць прадстаўленыя сродкі, неабходныя для ажыццяўлення гэтай свабоды.
2. Падбор выкладчыкаў і вызначэнне іх статусу павінна адбывацца ў адпаведнасці з прынцыпам неаддзельнасці даследчай дзейнасці ад выкладчыцкай.

3. Кожны універсітэт, з улікам спецыфікі абставін, павінен гарантаваць сваім студэнтам захаванне свабод і стварэнне ўмоў для дасягнення іх культурных і адукацыйных мэтаў.
4. Універсітэты – асабліва ў Еўропе – разглядаюць узаемны абмен інфармацыяй і дакументацыяй, а таксама павелічэнне сумесных навуковых праектаў як істотныя сродкі пастаяннага прагрэсу ведаў.

У гэтых мэтах, як гэта адбывалася пры іх зараджэнні, яны стымулююць мабільнасць выкладчыкаў і студэнтаў; больш таго, яны лічаць, што агульная палітыка па пытаннях эквівалентнасці статусу, званняў і экзаменаў (без уроні для нацыянальных дыпламаў), а таксама выдзялення стыпендыяў мае істотнае значэнне для выканання іх місіі ў сучасных умовах.

Ніжэйпадпісаныя рэктары ад імя сваіх універсітэтаў бяруць на сябе абавязальства зрабіць усё, што ад іх залежыць, для таго, каб заахваціць кожную дзяржаву, а таксама зацікаўленыя наднацыянальныя арганізацыі старанна фармуляваць такую палітыку на падставе гэтай Вялікай Хартыі, якая выражае свабодна вызначанае адзінадушнае жаданне універсітэтаў.

Балонья, 18 верасня 1988 года